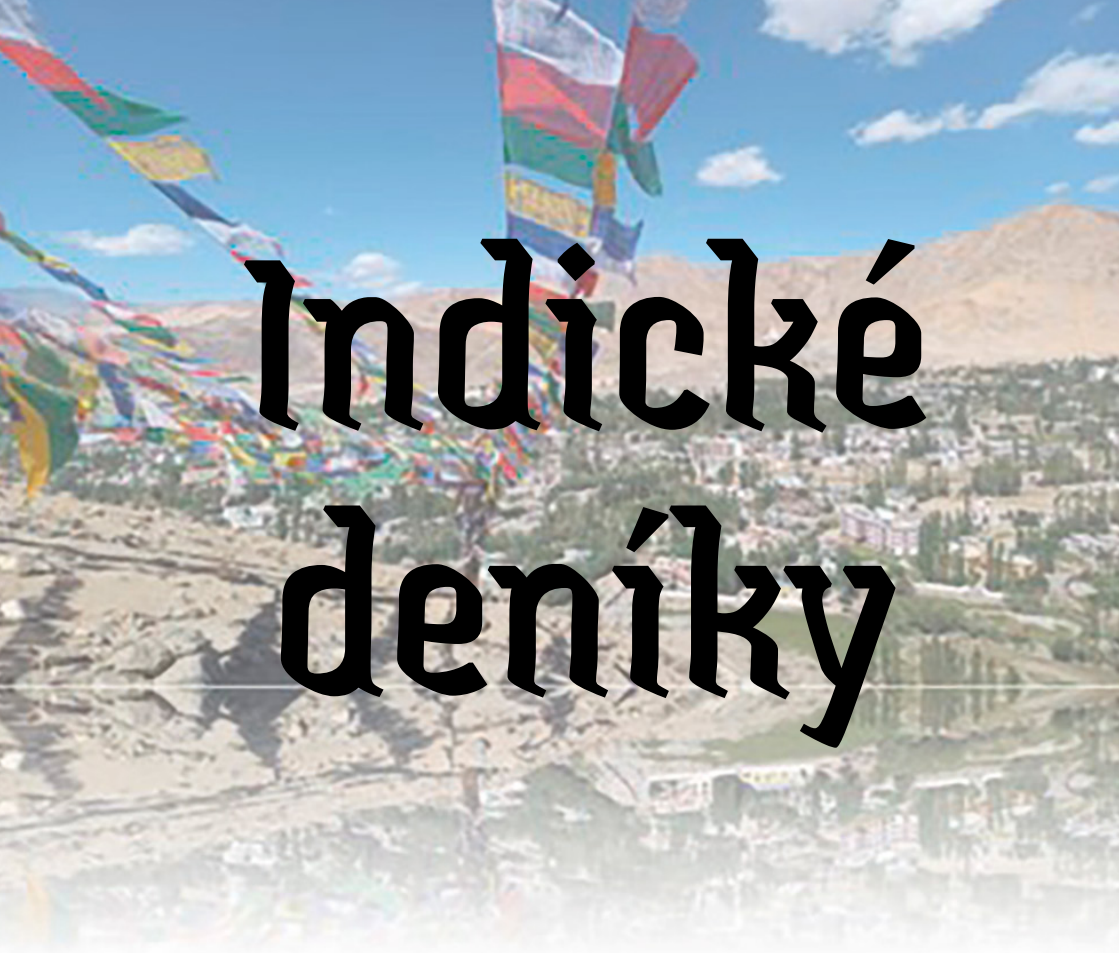

The background of the top half of the cover is a photograph of a Tibetan town, likely Lhasa, viewed from a high vantage point. The town is built on a hillside, with numerous colorful prayer flags strung across the scene. In the distance, there are more hills and a clear blue sky with some light clouds.

Indické deníky

Lucie Stachová

Bookla

Indické deníky

Copyright © Lucie Stachová, 2025

Vydal © powerprint s.r.o. pod značkou Bookla, v Praze roku 2025

ISBN 978-80-7568-961-0

Věnování

Věnováno celé mé úžasné rodině za to, že se mnou tyto cesty podnikli, přátelům za to, že trpělivě poslouchali mé nadšené a sáhodlouhé vyprávění o této nádherné zemi, a především Zbyňovi, který mě s Indií seznámil.

Poděkování patří také hlavně Marcelovi a Vojtovi za jejich trpělivost se mnou při psaní této knihy.

In memoriam věnováno babičce.

Děkuji vám všem

*„Člověk, který cestuje s touhou dozvědět se,
směřuje přes všechny dálky hlavně k sobě samému.“*

(Jan Werich)

„Ne všichni, kteří se toulají, jsou ztraceni.“

(J.R.R. Tolkien)

„Nelituji žádného dne, kdy jsme byli na cestách.“

(Miroslav Zikmund)

Prolog

Říká se...

Říká se, že Indii můžete buď milovat, nebo nenávidět. Nic mezi tím.

Říká se, že Indie je nejvíce spiritualistickou zemí a přitom tady vidíte i neuvěřitelné lpění a bažení po materiálních věcech.

Říká se, že Indie je nebezpečná, že vás tady okradou a bůhví co ještě a přitom vidíte usměvavé lidi, kteří vás, neznámé cizince, pozvou do svých domovů a nabídnou vám pohoštění, i kdyby se přitom měli rozdělit o to poslední, co mají.

Říká se, že Indie je zaostalou zemí třetího světa a přitom je to jedna z nejúspěšnějších ekonomik.

Říká se...říká se toho hodně. Nic není jen černobílé a o Indii to platí obzvlášť. Magická, tajemná, kolébka civilizace a prastarých védských nauk, filosofických systémů jógy, matka miliónů hinduistických bohů, posvátných řek a starobylých rozpadlých chrámů, napůl pohlčených divokou džunglí. Pestrobarevná směsice chutí, vůní, barev. Krásná i špinavá, surová a zároveň okouzlující, krutá i laskavá. Vidíte ty kontrasty? Tak to je přesně ono.

Indie, země kontrastů.

A teď vám řeknu, jak jsem při svých cestách viděla Indii já. Můžete s tím souhlasit, můžete s tím nesouhlasit, ale to není jediné, co s tím můžete dělat. Můžete tuto záhadnou zemi navštívit a udělat si názor sami. Nevěřte všemu, co se říká. Protože to je to nejhorší co můžete udělat. ŘÍKÁ SE...

Jak to všechno začalo

Ne, nebojte se, nebudu tady sáhodlouze popisovat historii Indie od úsvitu dějin, na to nemám ani patřičné znalosti, ani vzdělání v oboru. No, snad možná příště.

Tím začátkem mám na mysli naše rodinné indické dobrodružství. Jak se vlastně seběhly všechny události a náhody, které přivedly celou rodinu, děti, rodiče a prarodiče k tomu, že jednoho krásného dne všichni společně odletěli do jedné krásné, vzdálené země.

To bylo tak...

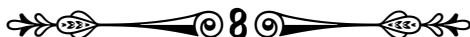

Bylo nebylo, začíná pohádka.

Žil jednou jeden chlapec, shodou okolností můj milovaný bratr, který po skončení studií, na prahu dospělosti, začal objevovat vzdálené země. Začal cestovat s partičkou přátel a dobrodruhů a s pár korunami v kapse a baťůžkem na zádech se vydal mimo jiné i do Indie. Několikrát.

Během let se na těchto svých cestách seznámil nejen s touto krásnou zemí, její kulturou, náboženstvím a přírodními krásami, ale také s mnoha novými lidmi. No a jak už to tak bývá a jak všichni tušíte, potkal tam taky svou budoucí ženu. Pohádka, že? Vždyť jsem to říkala.

A tak se stalo, po pár letech, kdy už nebyl chlapec, ale dospělý muž, který už měl na ženění nejvyšší čas, nám jednou po návratu z cesty skromně oznámil, že příště teda jako celá rodina pojede s ním na indickou svatbu. Že se bude ženit. Ten tajnůstkář! Nikdy

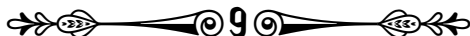

se nezmínil, že už delší dobu chodí s jednou krásnou indkou. No to je celý on.

V rodině nastalo menší pozdvižení. Myslí to vážně? To jako fakt? Svatba v Indii a my všichni se toho máme účastnit? Paráda! Byla to úžasná zpráva.

Začalo se plánovat, chystat, připravovat a těšit.

A tak to všechno začalo.

Indie poprvé

Naplánovat takhle dalekou cestu pro tolik lidí je nejen logisticky a časově, ale hlavně psychicky náročné. A to obzvlášť pokud s vámi jedou dvě malé děti, jeden znuděný puberták a děda prudič.

Termín svatby byl stanoven na konec listopadu a začátek prosince 2019. Jelikož tradiční indická svatba trvá asi pět dní, a vzhledem k tomu, že jsme chtěli i něco málo z téhle země vidět, bylo rozhodnuto, že cesta bude trvat tři týdny, což nám dá relativně dost času i na nějaké ty turistické zajímavosti.

Takže asi tak koncem ledna jsme začali vyřizovat a domlouvat dovolené, což samo o sobě nebylo jednoduché, protože ti z nás, co jsou těžce pracující si museli sladit termíny jednak mezi sebou, jednak ve své práci. Po pár týdnech dohadování byl stanoven přesný termín. Hurá.

A mohly se koupit letenky. Možná se to může zdát jako zbytečně brzo, ale věřte, že pro tak dalekou cestu v počtu dvanácti lidí je to tak lepší. Letenky, pokud je kupujete půl roku předem jsou fakt o dost levnější než na poslední chvíli. Vyřídít víza taky nebyl žádný problém, protože to všechno jde dnes online. A hlavní důvod, proč takové cesty plánovat se značným předstihem je očkování. Nechcete přece dostat všechny ty hnusné injekce najednou! To máte břišní tyfus, žloutenku, vzteklinu, tetanus, meningokok, možná nějaké tablety proti malárii, probiotika, antibiotika a půlku lékárny s sebou! Hrůza. Je libo jeden tetanus? Nebo si dáme radši tyfus? A samozřejmě nějaká ta vzteklinka v tekuté formě se tady taky najde. A pro fajnšmekry pár drinků úplavice! Připadalo mi, že paní doktorka v očkovacím centru by nám nejradši píchla všechny vakcíny, co měla v lednici. A to v té době ještě nebyl korona virus.

Nakonec jsme naštěstí nic z toho nechytli, ani ten objemný kufr plný léků i jiných podpůrných “životabudičů” jsme nepotřebovali, ale proč riskovat, no ne? Stejně se nakonec jako nejlepší lék ukázala slivovice. Jako vždy a jako všude. Ta nikdy nezkame!

Nastalo půlroční těšení a přípravy na cestu. Donekonečna jsme s nadšením debatovali o tom, kam všude půjdeme, co všechno chceme vidět a navštívit, jaká bude svatba a indická rodina. Dělal se plány, které se vzápětí rušily a dělaly se nové, ještě lepší. Vůbec jsme nevěděli, co nás tam čeká. Jak moc odlišný svět ve všech směrech to bude. Člověk zná něco z dokumentů a knih, ale věřte, že to ani zdaleka nevystihuje to, co zažijete na vlastní kůži.

Mezitím někdy na jaře přiletěla budoucí nevěsta sem za námi do česka, abychom se seznámili. Moje první setkání s ní proběhlo v Praze. A od začátku jsme si byly sympatické. Měla jsem radost, že bude součástí naší rodiny.

Čas ubíhal v horečných přípravách a termín cesty se blížil. Na jednu už to nebylo několik měsíců, ale jen týdnů a pak dní. Vše bylo vyřízeno, nachystáno a mohli jsme vyjet.

Čekala nás dlouhá cesta, až na místo konání svatby, do Tezpuru ve státě Ássám v severovýchodní části Indie to bylo přes osm tisíc kilometrů. Zhruba třicet tři hodin na cestě. Letěli jsme z Vídně přímým letem do Dillí a pak dalším letem z Dillí do Guwahátí.

Na letišti v Dillí, když jsme čekali na navazující let, jsme poprvé ochutnali pravý indický masala čaj. Takže jsme už skutečně tady? Zatím jsme teda z Indie ještě nic neviděli, protože nemůžeme opustit letiště, ale to nevádí, jsme tu!!!

Jak jsme zažili první dopravní šok

Na letišti v Guwahátí přistáváme o půl sedmé večer místního času. V letištní hale nás vítá nosorožec i s mládětem. Že by halucinace z únavy? Kdepak. Je to jen socha, protože indický stát Ássám je domovem největší populace nosorožců indických na světě a je na to patřičně hrdý.

Vycházíme z letiště do horké, tropické noci. Všechno je jiné než u nás, i vzduch tady chutná jinak. Je dvacet osm stupňů a to je prosinec a večer. Je tma, takže první dojmy zatím nejsou až tak intenzivní, protože zatím toho moc nevidíme. To se má však brzy změnit. Už i tady ovšem budíme menší pozdvižení, protože Evropanů do těchto končin moc nejedí. Navíc v takovém počtu najednou.

Čekáme před halou na příjezd minibusu, který pro nás Sabita objednala. Po chvíli přijíždí a nastává nadšené vítání. Nakládáme kufrý, děti, sebe a vyrážíme vstříc dobrodružné cestě. Jak moc dobrodružná bude, to zjišťujeme už po chvíli. Cesta je to vskutku NEPOPSATELNÁ. Všichni troubí jako zběsilí, náš řidič, zdá se, ze všech nejvíc. Autobus kodrcá přes různé výmoly a retardéry, nadskakujeme na sedačkách a všechna únava z předlouhé cesty je rázem pryč. I kdyby někdo z nás chtěl spát, tak to prostě nejde. Nevěřicně zíráme, jak se všude kolem za neustálého troubení prolétají motorky, tuktuky, kola, rikši, auta i chodci. Bez pravidel, bez ohledů. Chaos. Ale zdá se, že místní to zvládají bravurně, dokonce jim to snad připadá normální! Situace je to tak neuvěřitelná, že je to až k smíchu a tak se nakonec všichni dobře bavíme a smějeme. Jo, je to z velké části i únavou a taky tím, že je to pro nás opravdu

neobvyklý, skoro až bizarní zážitek. Tohle prostě nikde v našich končinách nemá obdoby. Místní to berou s klidem a na naše udivené pohledy reagují jen úsměvem a slovy „prostě Indie“.

A s těmito slovy se tady budeme setkávat skoro pořád. Je to jejich univerzální odpověď na všechno, co se nám zdá naprosto neuvěřitelné a nepochopitelné a co oni považují naopak za zcela normální. Střet různých pohledů na svět. My se divíme, oni se diví, čemu se vlastně divíme, když to je přece všechno absolutně normální. Pobaveně si říkám, jak by se asi divili oni u nás. A nebo taky ne.

A těch divů nás opravdu čeká ještě hromada.

Kolem půlnoci přijíždíme do Tezpuru. Je to město v provincii Sonitpur, s asi sedmdesáti tisíci obyvateli. Podle místních měřítek tedy docela malé. Po menším bloudění uličkami se dostáváme až na západní konec města, kde bydlí rodina nevěsty. Kousek dál už začíná džungle. Na to, že přijíždíme uprostřed noci nás jde přivítat docela hodně lidí. Zdá se, že náš příjezd byl dychtivě očekáván. Snažíme se co nejlépe překonat únavu a chvíli s nimi posedět u večere, kterou nám přichystali. Zřejmě byli informováni předem, že nezvládneme moc dobře ostrá jídla a tak je večere docela nepálivá. Máme přichystané tři pokoje a tak rychle vybalíme to nejnnutnější, uložíme děti, které už mezitím usnuly a jdeme taky spát. Plní očekávání se těšíme na ráno, až si vše prohlédneme za denního světla.

Ráno si trochu přispíme. No jen tak asi do osmi hodin, časový posun je pořád ještě znát a nejsme ještě plně aklimatizováni. Pro nás pořád ještě není osm, ale čtyři ráno.

Vycházím ven jako první, potřebuju na záchod. Ospale se vypořádám ze dveří a...šok! Venku na dvoře stojí snad půlka města a netrpělivě čeká až vylezeme z postelí. Zmateně zamumlám nějaký pozdrav a mizím zpátky dovnitř. Ostatní už taky pomalu vstávají, oznamuju jim, že venku na nás čeká zástup lidí, jako na nějaké

celebrity. Jdeme ven všichni společně a nastává nadšený jásot, vítání, pozdravy a objímání. Opravdu vřelé přivítání. A když uvidí děti, Frantu a Vincenta, dva malé roztomilé blondáčky, to je teprve ten pravý poprask. Všichni si na ně chtějí sáhnout a jak jinak, selfie se všemi je prostě povinností. František se trochu stydí, ale Vincent je hned se všema kámoš. Už na nás čekají se snídaní a tak se za neustálé pozornosti a cvakání foťáků na mobilech pouštíme do výborného indického jídla.

Nyní, za denního světla vidíme, jak to tady vypadá. Dvůr, na který se vychází přímo z našeho pokoje, je docela malý. No, možná tak působí díky tomu množství lidí, kteří tam jsou. Na jedné straně je stan z bambusových tyčí, vlnitého plechu a pestrobarevných látek, s velkým stolem, abychom se tam všichni vešli, uprostřed dvora je ohniště, na kterém se vaří v kotlíku masala čaj a okolo sedí indické ženy na zemi a připravují placky roti. Na druhé straně je venkovní sprcha a záchod v evropském stylu, což zde vůbec není běžné. Jak se později dozvídáme, vybudovali ho jen kvůli našemu příjezdu. Kousek za ním je otevřené stání pro krávy, které tam spokojeně leží a přihlížejí tomu mumraji.

Příprava snídaně na ohništi

Po výborné snídani je načase rozdat dárky, které jsme přivezli a pořádně se přivítat a seznámit, na což v noci nebyl čas. Poznáváme Sabitiny rodiče, bratra, tety, strýce, sousedy a mnoho dalších příbuzných. Ze začátku je to trochu zmatek, neorientuju se úplně v jejich příbuzenských vztazích, protože skoro každý je nám představen jako bratr nebo sestra. Tak kolik vlastně těch bratrů je? Nakonec to pochopím. Oni si takhle mezi sebou říkají. Hey bro, hey sister. Je to běžné. I když třeba vůbec nejsou příbuzní. Ale to je vlastně jedno. Jsme jedna velká rodina.

Vyrazíme na menší procházku do okolí, trochu prozkoumat město. Možná abychom na chvíli unikli čím dál většímu počtu lidí, scházejících se na dvoře. To je ovšem naivní omyl, protože sotva vyjdeme z vrat, sbíhají se kolem sousedé, zdravíme se s nimi a začíná nekonečný řetěz selfíček. Nechovají se však nijak vlezle, skoro až ostýchavě nás žádají o fotku nebo nás zvou na čaj. Je to docela milé, ale s takovou nikam nedoradím. Čaj musíme s díky odmítnout a jdeme dál. Úzkými uličkami, kde pobíhají psi a procházejí krávy, se dostáváme k centru města. Doprava houstne a už slyšíme všudypřítomné troubení. Chaos, který jsme v noci viděli jen trochu, nyní propuká v plné síle. Zdánlivě bez pravidel tu jezdí snad úplně všechno. A když říkám všechno, myslím tím opravdu všechno, co je jen trochu schopno jízdy a dá se považovat za dopravní prostředek. Samozřejmě tomu vévodí skútry a motorky v různém stavu, tuktu-ky a rikši, ať už motorové nebo poháněné lidskou silou na šlapacím kole. Do toho se neustále motají chodci, krávy a psi. Nepřehlednost ještě umocňuje to, že se jezdí vlevo, no oficiálně by to tak mělo být, ale tady to vlastně není poznat, jezdí se všude, kde je místo. Na jedné obzvlášť nepřehledné křižovatce stojí policajt! Píská a mává rukama do všech stran, asi se snaží řídit dopravu, ale nikdo mu nevěnuje pozornost. Naopak, když pár řidičů upozoruje, že naše skupinka stojí na kraji chodníku, začnou na nás mávat a fotit a nějaký policajt je jim ukradený. Když nás upozoruje i on, pohotově skočí do cesty projíždějícím autům a s úsměvem nás nechá projít. Najednou všichni jeho pokyny poslechnou a zastaví, ale asi jedině proto, aby měli lepší fotku procházejících bělochů.

Ve městě si prohlížíme různé krámky se všemožným zbožím a také ochutnáme vylisovanou šťavu z cukrové třtiny. To je opravdu dobrota. Tento nápoj bude patřit k mým nejoblíbenějším. Ráda zkouším místní speciality a nevadí mi ani jídlo z ulice, naopak mi připadá, že to je většinou úplně nejlepší.

Proplétáme se uličkami a pozorujeme mumraj kolem. Než zamíříme zpátky, poskytneme ještě asi tak stovku selfiček zvědavým kolemjdoucím. Nevím sice, na co jim budou fotky s nějakými neznámými lidmi, ale asi stačí, že jsme bílí. Už vím, jak se cítí celebrity. Docela si to užíváme. Zatím.

Focení selfie je tady hodně oblíbené, jak postupně zjišťujeme. Běžně vás lidi oslovují na ulici s prosbou o fotku. Výjimkou není ani několik desítek, ba snad i stovek fotek denně. Nedá se ale vyhovět všem, jinak bychom nedělali nic jiného. Postupně se naučíme tyto žádosti ignorovat. Stejně tak, jako musíme ignorovat i neustálé nabídky prodeje všeho možného i nemožného, nebo třeba různých formy žebření. To platí hlavně ve velkých městech, jak tady v příštích kapitolách popíšu.

Brahmaputra

V pozdním odpoledni zamíříme na vyhlídku, odkud se chceme podívat na západ slunce nad Brahmaputrou. Je to malá procházka, kousek přes džungli, na kopec. Cestou míváme nužné chatrče, stlučené dohromady ze všeho možného. Tady bydlí ti nejchudší. Sbíhají se děti, napřed trochu ostýchavě, jen hledí, pak nás kousek doprovázejí. Počítali jsme s tím a tak jsme připraveni. Zbyňa vytáhne veliký sáček plný bonbonů a čokolád. Teda, to je něco! Sesypou se na něj jako malé hladové kobylinky. Tolik radosti a nadšení z pár bonbonů! No, je to krásné, ale zároveň i smutné, když si uvědomíme, jaká je to pro ně vzácnost. Během chvilky je všechno pryč.

Vyhlídka je nádherná. Vylezeme na obrovské balvany a kocháme se tou podívanou. Na jedné straně leží město, zpola zakryté bujnou džunglí, na druhé straně řeka. Neskutečná, obrovská řeka. Paprsky zapadajícího slunce se odrážejí od vodní hladiny, která se zdá být nekonečná. Nejde dohlédnout na druhý břeh, řeka je v těchto místech široká až osm kilometrů. Teď je sice prosinec, období sucha, takže její šířka je o něco menší, což jí ale vůbec neubírá na impozantnosti. V létě, kdy vrcholí monzunové deště, se řeka rozvodní, její tok se stane divokým a dravějším a zalije všechny okolní pole a pastviny. Vzestup hladiny dosahuje rozdílu až deseti metrů oproti zimnímu průtoku. Brahmaputra představuje obrovskou vodní tepnu, která plyne v nestálém korytě a vytváří nesčetná ramena a ostrovy. Přináší život a to doslova. Nejen ve formě rybolovu, který je obživou velké části místních. Každoroční záplavy přinášejí tolik očekávanou vláhu polím, lesům i čajovým plantážím. Z jílů na jejích březích se vyrábí tradiční a unikátní místní keramika. Její vody napájí miliony obyvatel, kteří jsou na ni závislí.

Bez této řeky by zde nebyl tak nádherný ekosystém, plný zelených džunglí, mokřadů a lesů, které jsou domovem nesčíslných zvířecích druhů. A to včetně vzácných tygrů a nosorožců, kteří žijí v jednom z největších přírodních parků v povodí Brahmaputry. V národním parku Kaziranga, který je samozřejmě jedním z cílů naší cesty.

Brahmaputra v sanskrtu znamená „syn boha Brahmy“. Co se týče průtoku vody, zaujímá spolu s Gangou třetí místo na světě po Amazonce a Kongu. Na území Bangladéše se pak slévá s Gangou a společně tvoří obrovskou deltu, která ústí do bengálského zálivu. Vidět tuto obrovskou a krásnou řeku je skutečný zážitek.

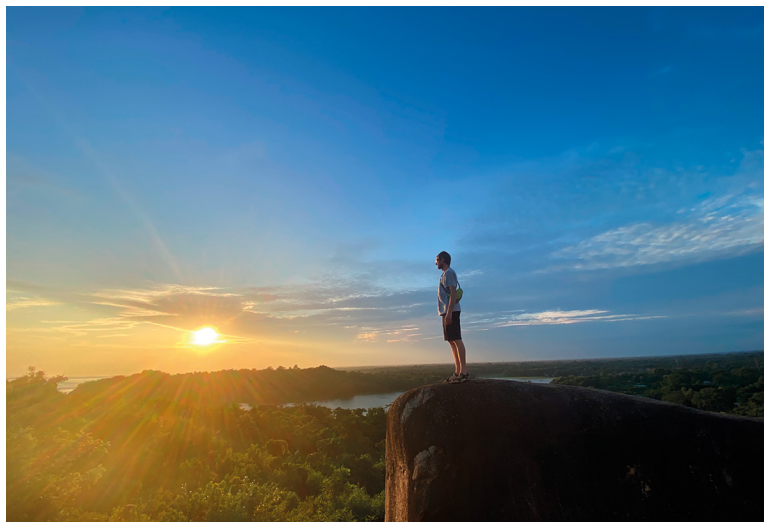
Sejdeme z vyhlídky až dolů k řece. Seshora se zdálo, že hladina je skoro nehybná, teprv až tady zblízka vidíme docela silný proud a různé vodní víry. Na loďce pluje pár rybářů. Chvíli je pozorujeme a procházíme se po břehu. Malebnost řeky v zapadajícím slunci bohužel narušují všudypřítomné odpadky. Ach jo, taková krása a takhle se ničí. Zvykáme si na ten obraz, protože taková je Indie. Cestou zpátky se zastavujeme v malém hinduistickém chrámku. Po západu slunce se začíná docela rychle stmívat a tak spěcháme zpátky domů. Abychom nemuseli přes džungli, protože už je tma, jdeme jinou cestou okolo. Trochu bloudíme, ale nakonec se zdárně dostaneme zpátky do civilizace.

Nuzné chatrče na okraji města, cestou k řece

Rozdávání bonbonů

Vyhlička

Brahmaputra při západu slunce